

Jesenski utrinki

Ker rože ne rastejo v trgovini!

2022

*Galerija
jesenskih
lepotic*

Telohi skrivnostni lepotci

Ohrovti kot okras in hrana

Buče in cvetje

Gospodarsko interesno združenje Profesionalna vrtnarska družba • Sedež: Podnart 33 a, 4244 Podnart

T: 04 532 53 20 • F: 04 532 53 30
E: info@pvd.si • marija@pvd.si
www.pvd.si

info@arboretum.si
www.arboretum.si

VRTNARSTVO BILBAN

Cvetličarna COLARIČ

vrtnarija čee
VRTNOV SO NAŠA STRAST.

Ramovš & Peklar
Cvetličarna Silva
tel.: 07 81 62 760

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.

Vrtni center ARBORETUM Volčji Potok

Volčji Potok 3, 1235 Radomlje
tel.: 01 83 94 533

Vrtni center ARBORETUM Medlog

Ljubljanska cesta 93, 3000 Celje
tel.: 03 425 16 54

Cvetličarna ARBORETUM trgovski center Arkadia Domžale

Virška cesta 21, 1233 Dob
tel.: 01 721 64 23

BILBAN

Spodnje Pirniče 42, 1215 Medvode
tel.: 041 694 890

CVETLIČARNA COLARIČ

Brod v Podbočju 20, 8312 Podbočje
gsm: 041 909 243 (Peter) • 031 253 483 (Simona)

Cvetličarna

Pleteršnikova ulica 2, 8250 Brežice
tel.: 07 49 63 000

Cvetličarna PE NOVO MESTO

Ljubljanska 22, 8000 Novo mesto
tel.: 05 90 21 887 • peter.colaric@amis.net

Vrtnarija ČEE

Miloš Čee s.p., Slavina 27 a, 6257 Prestranek
gsm: 041 343 832
vrtnarija@cec.si
www.cec.si

VRTNI CENTER FRBEŽAR

Mali Vrh pri Šmarju 19, 1293 Šmarje - Sap
tel.: 01 78 04 260
gsm: 040 224 455 • 040 266 959
vrtnarstvo.frbezar@siol.net
www.vrtnarstvofrbezar.si

VCT Ramovš - Peklar d.o.o., VRTNARSTVO IN CVETLIČARSTVO

Ribniki 38, 8290 Sevnica
info@fric.si • www.cvetlice-vct.si
tel.: 07 81 62 360 (vrtnarija)
tel./faks: 07 81 62 362 (vrtnarija)
gsm: 031 822 277 (Rosanda)
gsm: 041 353 280 (Melita)

VRTNI CENTER GAŠPERLIN, KOMENDA

Suhadole 100, 1218 Komenda
tel.: 01 83 43 587
gasperlin@vrtnicenter.si
www.vrtnicenter.si
Vrtni center Gašperlin, Ljubljana
Hacetova 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 23 51 560 • ljubljana@vrtnicenter.si

PE VRTNARSTVO IN HORTIKULTURA

Smrečnikova 45, 8000 Novo mesto
gg-nm.vrtnarstvo@siol.net
Vrtni center Novo mesto tel.: 07 33 42 287
prodajalne:
Straža, Ulica talcev 20 • tel.: 07 30 84 490
Srebrniče (pokopališče) • tel.: 07 33 82 315

Cvetličarstvo, vrtnarstvo, GOLOB DARKO s.p.

Kuzmičeva ulica 5, 2000 Maribor
Vrtni center: Cesta XIV. divizije 108
gsm: 051 642 216
gsm: 030 311 319 (urejanje vrtov)
info@vrtnarstvogolob.si
www.vrtnarstvogolob.si

VRTNARIJA IN DREVESNICA PR' PRIMC Simon Hlebec s. p.

Ob potoku 20, 1360 Vrhnika
GSM: 041 624 817 • GSM: 031 624 817
vrtnarstvo.hlebec@siol.net

VRTNARIJA IN DREVESNICA FRITCA

Drenov grič, 1360 Vrhnika

HUMKO d.o.o., Bled

• razvoj in proizvodnja vertikalnih vrtov in ozelenitev
• dobavitelj substratov, gnojil in ostalih vrtnih repro materialov • kompostarna, proizvodnja vrtnih substratov in mešanic
Podnart 33a, 4224 Podnart
tel.: 04 53 25 320
info@humko.si
www.humko.si

Korsič Metod, Vrtnarstvo KORŠIČ

Ščedne 6, 5000 Nova Gorica
tel.: 05 30 06 059
gsm: 041 542 105
vrtnarstvo.korsic@siol.net
www.vrtnarstvokorsic.com

Rastislav LONČAREK s.p.

Lepa ul. 8, 3311 Šempeter Savinjski dolini
Vrtnarstvo LONČAREK
Savinjska cesta (NN), 3310 Žalec
tel.: 03 710 32 10 • gsm: 041 641 585 (Rasti)
041 380 688 (Anita)
anita@loncarek.si
www.loncarek.si

Simon Krašovec s.p.

Arclin 66c, 3211 Škofja vas
gsm: 041 336 218
simon.krasovec@gmail.com

VRTNI CENTER KURBUS, Simona Kurbus s. p.

Mele 2, 9252 Radenci
tel.: 02 56 48 960 • gsm: 051 677 909
vrtni.center@centerkurbus.si

Cvetličarna Radenci

tel.: 02 565 14 19
www.vrtnicenterkurbus.si

Vrtnarstvo NAPRET

Marno 22, 1431 Dol pri Hrastniku
gsm: 031 767 967
info@vrtnarstvo-napret.si
www.vrtnarstvo-napret.si
Sivka z Marnega

Vrtnarija PORI d.o.o.

Pri Brančurniku 18, 2391 Prevalje
tel.: 02 823 35 26 • gsm: 041 346 199

Cvetličarna POŽAR, Požar Nevenka s.p.

Cvetličarna in Vrtni center na Hrovači
Škrabčev trg 31, 1310 Ribnica
tel.: 01 83 61 440 • 031 607 330

Vrtni center:

Ljubljanska 48, Kočevje

tel.: 01 89 53 526 • 051 614 057

Cvetličarna:

Ljubljanska 37, Kočevje

tel.: 01 89 52 526 • 051 628 013

nevenka.pozar.sp@siol.net

Vrtnarstvo Ruzzier - Černe

Parecag 115a, 6333 Sečovelje

tel.: 05 67 20 360 • vrt.cerne@siol.net

Vrtnarstvo in cvetličarstvo SKORNŠEK

Jože Skornšek s.p., Hribernikova ul. 10
3330 Mozirje

tel.: 03 839 46 60 • gsm: 031 387 205

vrtnarstvo.skornsek@siol.net

www.vrtnarstvo-skornsek.si

Vrtnarstvo STANONIK

Zakobiljek 15, 4223 Poljane nad Škofjo Loko
tel.: 04 51 85 599 • gsm: 051 415 038

info@vrtnarstvostanonik.si

Cvetličarna Stanonik v Gorenji vasi

tel: 041 421 832

www.vrtnarstvostanonik.si

Cvetličarna Robert ŠIKONJA s. p.

Kočevje 1, 8340 Črnomelj

tel.: 07 30 51 582 • faks: 07 30 51 577

Vrtnarija:

Dolnja Lokvica 1a, 8330 Metlika

tel.: 07 30 50 280 • gsm: 040 748 500

e-mail: robert.sikonja@gmail.com

Redno nas spremljajte preko socialnih omrežij, kjer bomo sproti objavljali aktualne dogodke na naših vrtnarijah.

Obiščite nas tudi na Facebooku!

www.pvd.si

2. oktober
dan dedkov in babic
13. oktober
dan slovenskega cvetja

Vrtnarstvo Tement d.o.o.

Dvorjane 2/a, 2241 Spodnji Duplek
tel.: 02 68 10 031
vrtnarstvo.tement@siol.com
www.vrtnarstvotement.si

Vrtnarstvo in cvetličarstvo TRATNIK

Jože Tratnik s. p., Šolska ul. 14,
1230 Domžale,
tel.: 01 72 92 114 • gsm: 041 741 723
vrtnarstvo.tratnik@siol.net
PODRUŽNICA, VRTNARIJA IHAN
Breznikova cesta 93 A, Ihan,
1230 Domžale • gsm: 031 345 279

Vrtnarstvo VALNER

Valner Stanislav s.p., Vodruž 1 a, 3230 Šentjur
tel.: 03 57 43 269
gsm: 041 625 816
info@valner.si

VRTNAR d.o.o.

Trnovska vas 38 b, 2254 Trnovska vas
gsm: 031 415 946
golob.branko@siol.net

Založil: GIZ-Profesionalna vrtnarska družba • Urednica: Marija Hrovat, inž. agr.
Oblikovanje: Andrejka Čufer
Fotografije: Marija Hrovat, Proven Winners, Kientzler Nemčija
Besedilo: Marija Hrovat, svetovni splet
Izdala: GIZ-Profesionalna vrtnarska družba
Leto: september 2022

Galerija jesenskih lepotic

Jesenske lepotice so rastline, ki so najlepše prav jeseni. Poseben čar so tople barve listov ter drobni cvetovi. Homulice so ene izmed najbolj trpežnih ter primerne za sajenje v posode, predvsem pa jih veliko sadimo na grobove. Večinoma zacvetijo preko poletja, njihovo cvetenje pa se ob lepi jeseni podaljša. Suhe rože imajo rade toplo in ena izmed njih je tudi *Limonium* 'Purple Parachute' v vijolično modrih odtenkih. Ustreza mu družba nežnih, skromnih rastlin, ki ga ne ovirajo v rasti. Srebrno

sivi kalocephalus in timijan dopolnjujeta zbirko. Sivo modro barvo zastopa še senecija 'Orange Flame'. Za sajenje jesenskih nasadov uporabimo zračen in predvsem odceden substrat, ki mu primešamo dolgotrajno gnojilo. To se sicer v hladnejših dneh ne raztaplja, ko pa se otopli so hranila takoj na voljo. Če posode nimajo odprtine, obvezno na dno nasujemo drenažno plast glinoporja, vulkanskega plovca ali lave. Ta je dobrodošla tudi pri loncih z odprtino.

Sedum 'Popstar' (na levi) je kompaktno in blazinasto rastoča trajnica posuta z drobnimi rožnatimi cvetovi. Primerna za skalnjake, grobove in posode. Nadzemni deli preko zime pomrznejo, nato pa pomladi na novo odženejo. Potrebuje sončna in suha rastišča ter odcedna, propustna tla.

Na vrtnih gredah se lahko kombinira z ostalimi trajnicami ter nižjimi iglavci kot so plazeči brini, ruševje, kroglasti kleki, bodike, pušpani, stebraste tise, povešave cedre...

Crassula 'Schmidtii' ali krasula (spodaj) je po rasti in izgledu zelo podobna homulicam. Listi so podolgovati in mesnati. Preko poletja se razvije množica rdečkastih cvetov, ki se kar ne nehajo odpirati. Krasula je ena izmed najboljših rastlin za sajenje grobov, saj je skoraj neuničljiva. Samo dolgotrajno deževje bi lahko povzročilo gnitje. Če je še niste sadili si jo spomladi le posadite, saj ni prezimna, si pa zasluži mesto med jesenskimi lepoticami.

Korito z jesenskimi lepoticami in balkonskimi rastlinami. Suha roža v ozadju se posadi že pomladi, preko poletja pa razvije vijolična socvetja v obliki dežnika. Sivkasta barva senecije ali cinerarije z listi, ki po obliki spominjajo na hrastove, je zanimiva preko celega leta. Najlepša je prav v jeseni in bo zdržala do prve slane. Mullenbekija in pisanolistna aptenija poskrbita za bogat videz, ki ga dopolnjuje še pisanolistna sivka 'Platinum Blonde', nemški rožmarin v svetlo zeleni in sivi barvi ter cvetoča homulica. Oskrba posajenih rastlin ni zahtevna.

Gaultheria mucronata, šotna mirta, bodeča vročica, je vrsta cvetoče rastline iz družine *Ericaceae*, ki izvira iz južne Argentine in Čila. Na vulkanskih območjih južnega Čila je *Gaultheria mucronata* ena izmed prevladujočih rastlinskih vrst nad drevesno mejo. Poznamo jo tudi pod imenom pernetija. Naše vrtnarije jo kupujejo v tujini.

Sadimo jo na kisl in senčna rastišča, največ pa v jesenske posode zaradi dekorativnih belih, rdečih in purpurnih jagod. Vedno posadimo žensko in moško rastlino. Dobro prenaša nizke temperature. Spomladi jo porežemo.

Skimije in pernetije pogosto zasajamo v mešane zasaditve, saj se lepo dopolnjujejo. Plodovi spominjajo na brusnice, vendar niso užitni. Primerne so tudi za sajenje na grobove. Pozimi jih občasno zalijemo, da se ne posušijo.

Skimija (*Skimmia japonica*) je vedno zelena in nizko rastoča grmovnica, ki se v pozno jesenskem in zimskem času bohota z rdečimi jagodami. Le te se spomladi razprejo v drobne bele cvetove z rumenimi prašniki. Rastlina je enodomna, kar pomeni, da se cvetovi razvijejo samo na ženski rastlini, zato ji za bogato cvetenje v bližino posadimo moško rastlino. Najboljše rastne pogoje ji zagotovimo s sajenjem na senčno mesto, saj sonce mesnate liste poškoduje.

Za rast potrebuje kislo rastišče, zato jo posadimo v substrat za kisloljubne rastline, ki ga uporabljamo tudi za sajenje rododendronov, azalej in ameriških borovnic. Za dobro rast jo spomladi pognojimo z gnojilom za rododendrone. Odsvetujemo gnojenje pozno v jeseni, ker mladi poganjki ne bodo dozoreli in lahko pozebejo. Skimijo razmnožujemo ob koncu poletja z delno olesenelimi potaknjenci, mogoča pa je tudi vzgoja iz semena v jeseni. Japonska skimija je najlepša cvetoča jesenska lepota, ki bo zažarela v vsaki zasaditvi. Sadimo jo med vrese, bršljane, trave, mačehe, ciklame,

Hojhere izstopajo po svojih barvitih listih, cvetovi pa so zanemarljivi. Številne barvni odtenki te jesenske lepote uvrščajo v sam vrh po priljubljenosti. Spadajo v skupino trajnic in zato so iskane tudi na vrtnih gredah, kot podrast, pogoste so v mešanih nasadih s sezonskimi cvetlicami. Najbolj pogosto srečamo rdečkaste odtenke, v jeseni pa predvsem rumeno oranžne. Niso zahtevne glede tal, rade imajo humusna, vlažna in odcedna tla. Najlepše bodo na senčnih rastiščih. Všečni so predvsem jesenski nasadi skupaj z mačehami, lončnimi krizantemami, bršljani, jesensko vreso, travami.

Okrasne paprike nas očarajo s svojimi rdečkastimi, rumenimi ali oranžnimi plodovi, najdemo pa tudi vijolične. Zraven je posajena zlata homulica 'Lemon Ball', ki pa žal ni prezimna. Poganjki so krhki, zato se radi lomijo. Brez večjih težav jih potaknemo in vzgojimo mlade rastlinice. Rade imajo sončna in suha rastišča, polepšajo nam tudi skalnjake. Rdečelistna perjanka, cvetoča hermelika, skrečnik in sivi kalocefalus pa dopolnjujejo kombinacijo.

Hojhere za barvitost nasadov

Kolmež ali *Acorus gramineus* 'Ogon' je strukturna in zimzelena trava. Zaradi svoje rasti je še kako primerna za sajenje v večja korita. Vmesni prostor zapolnjuje mleček, *Euphorbia* 'Daphne', kompaktne rasti. Liste spomladi prekrije množica svetlo zelenih cvetov. Nasad je dopolnjen še z dvema hojherama 'Fire Chief', drobnocvetnimi mačehami in na sredini s pisanolistnim zimzelenom, ki se preveša preko korita.

Lončne krizanteme v manjših lončkih so ravno pravšnje za sajenje v korita in posode. Brez težav jih postavimo tudi na terase in vhode.

Antracitno barvo posode poudarijo svetle barve izbranih rastlin. Rumeni ozkolistni šaš 'Jubilo' poskrbi za višino, med tem ko se *Carex* 'Vanilla Ice' s svojimi do 30 cm dolgimi poganjki preveša preko posode. Kontrast dosežemo še s pisanolistno trdlesko, hojherelo in jesensko vreso. Hojherela je križanec med hojhero in tiarelo. Vsem so skupne čudovite barve in oblike listov.

Plitka posoda je zasajena s čudovito in umirjeno kombinacijo jesenske vrese 'Hilda', purpurne hojhere, praproti, zelenih šašov 'Ribbon Falls' in ciklam. Substrat naj bo zračen in odceden. Ob sajenju ne bo odveč dodati dolgotrajno gnojilo, ki bo zagotavljalo hranila.

PW
PROVEN
WINNERS

GIZ profesionalna vrtnarska družba
pvd
VRTNARIJ

Posadite MAČEHE

Mačehe niso samo za grobove, ampak se pogosto znajdejo na vrtnih gredicah in tudi v posodah. Zadnja leta prednjačijo drobnocvetne. Izbiramo lahko med številnimi barvami, vedno se med njimi znajde kakšna noviteta. Vse več je pastelnih odtenkov. Zelo radi posegamo tudi po visečih mačedah, predvsem rumene so najbolj priljubljene in se bujno razraščajo. Najlepše bodo prav spomladi, lahko jih obdržimo kot balkonsko cvetje, vendar jih je potrebno oskrbovati s hranili, saj drugače ne bodo cvetele oz. bo cvetov precej manj. Ko se odpravimo kupovat mačehe bodimo pazljivi pri izbiri barv. Nikakor ne mešajmo med seboj več barvnih odtenkov.

Priporočamo, da za gredice izberete dve ali tri barve, med tem ko naj v posodah prevladuje le ena. Prav tako skupaj sadimo drobno

cvetoče in posebej tiste z velikimi cvetovi. Mačehe imajo rade odcedna in zračna tla, zato se pri proizvodnji največ uporabljajo šotni substrati z dodatkom gline ali perlita. Za utrjevanje uporabimo gnojila z večjim odstotkom kalija. Za pospeševanje cvetenja svetujemo profesionalna gnojila Peters Professional v razmerju 10-30-20 ali Universol 12-30-12. Pri sajenju na gredice in grobove lahko med zemljo zamešate dolgotrajno gnojilo, ki se pri nižjih temperaturah ne raztaplja.

Mačehe niso lepe le kot soliterne rastline, pač pa se odlično ujamejo z jesenskimi vresami, travami, iskrivkami, bršljani, ciklamami, hebami ter ostalimi jesenskimi lepoticami.

Pampaška trava v jeseni razvije belo krem cvetove, obstajajo tudi sorte z rožnatimi 'metlicami'. Rada ima sončna, odcedna rastišča. Svetujemo, da jo pred zimo zvežemo in zaščitimo pred mrazom. Nikoli je ne režemo v jeseni, ampak spomladi. Glede na to, da je višje rasti, jo sadimo na grede. Izhaja iz Južne Amerike.

Panicum virgatum 'Apache Rose' - trajno proso izvira iz Severne Amerike. Še ena izmed trav, ki je najlepša na gredicah in mešanih zasaditvah s trajnicami.

Rjavi šaš (*Carex petriei*) sadimo predvsem v posode, saj se lepo ujame s krizantemami v rdečkasto oranžnih barvah. V tokratni zasaditvi smo posadili zeleno homulico (*Sedum tetraclinum*), pisanolisitni hipoest ter lončno krizantemo, vse v roza odtenkih.

Imperata cylindrica 'Red Baron' je japonska krvava trava, ki potrebuje sončna do delno senčna in vlažna rastišča. Lahko jo sadimo v skupinah na gredice, zaradi svoje rdeče barve pa je prava poživitev jesenskih zasaditev.

Pennisetum alupecuroides 'Lemon Squeeze' - perjanka z zlato rumenimi listi in rjavkastimi cvetovi je najlepša prav na gredicah in v izbrani družbi trajnic. Vijolični cvetovi drobnjaka in rumeno rdeče maslenice so odlična izbira (desno).

Hakonechloa macra 'All Gold' - hakonska trava je prava poživitev senčnih leg in zasaditev v loncih. Na sončnih mestih je čudovite rumene barve. Za uspešno rast potrebuje vlažna, humusna in odcedna rastišča. Zraste do 45 cm in je tudi dobra prekrovnica na gredicah, kot podrast pod drevesi. V jesensko zimskem času se listi rdečkasto rjavo obarvajo. Proti koncu zime ali zgodaj spomladi jo porežemo.

Pennisetum alupecuroides 'Little Bunny' - trajna perjanka za gredice in posode. Zraste od 35-45 cm. Sadimo jo na sončne do poldnevne lege, ki so vlažne in dobro odcedne. V avgustu razvije sivo bele cvetove, ki spominjajo na metlice.

Okrasne TRAVE za urt in posode

Cvetoči nageljčki in ciklame vedno polepšajo zasajene posode. Da pa bo kombinacija zanimiva in predvsem lepa smo dodali sivi kalocefalus, šaše, bilnico, praproti, iskrivko, pisanolistni skrečnik in rumeno homulico.

Perjanke so lepe v vsakem letnem času, še najlepše so konec poletja in v jeseni, ko na dolgih steblih razvijejo cvetove oz. metlice. Rdečelistne, zelene, pisane-vse so lepe, vendar vse ne prezimijo. K travam se podajo cvetovi neprave sončnice (*Heliopsis* 'Sol d'Oro'). Rumena barva v jeseni je nepogrešljiva in dobro vpliva na naše počutje. V višjih koritih ne smemo pozabiti na viseče rastline, s katerimi zasedev naredimo privlačnejšo. Mulenbekije, pijavčnice, bršljanaste grenkuljice, navadni bršljani so le ene izmed njih.

Na naših vrtnarijah vam z veseljem zasajemo izbrane posode. Lahko si sami izberete rastline, ki vam jih po želji zasajimo. Znalci vam bomo svetovati pri izbiri in oskrbi.

Skupina visokih posod je stilsko zasajena. Cvetje ciklam in jesenske vrese poživijo sicer zeleno kombinacijo trav, bršljanov. Kot okras dodamo veje vinske trte. Na dno posod nasujemo drenažni sloj in nato še kvaliteten, dobro odceden substrat z dodatkom vulkanske lave.

Ameriški slamniki s svojimi pisanimi cvetovi privabljajo čebele in posajeni na gredah ter v loncih so prava paša za oči. Cvetenje se ob lepem vremenu podaljša krepko v jesen. V njihovo družbo radi posadimo trave, iskrivke, pijavčnice, vrese, dobrodošla so tudi zelišča

TRAJNICE za cvetočo jesen

Drobne rumene, neprave sončnice, roza petunije in rumenolistne pijavčnice.

Trajnice spadajo v skupino rastlin, ki se vedno znova obnavljajo. Zaradi te sposobnosti jih radi zasajamo na gredice. Z njimi nimamo veliko dela, so dokaj nezahtevne, potrebujejo le hranila, vodo ter občasno rez in čiščenje odcvetelih cvetov. Vse to je odvisno od vrste posajenih trajnic.

Heliopsis 'Sol d Oro' - veliki rumeni cvetovi za dolgo in cvetoče poletje. Zraste nekje do 40 cm. Trajnica primerna tudi za večje lonce. (Spodaj levo)

Kniphofia uvaria - raketica ali baklasta lilija sicer zacveti že v juniju in juliju, vendar se posamezni cvetovi odpirajo še pozno poleti in jeseni. Čas in dolžina cvetenja sta odvisna od starosti rastline in pa temperature. Je zimzelena rastlina, višje rasti. Najlepše so na vrtnih gredah in v skupinah z ostalimi trajnicami ter nižjimi iglavci.

Rudbekij poznamo več sort. V zadnjem času so svoje mesto našle tudi v večjih loncih in posodah, ki jih postavimo na prostorno teraso ali pa jih kombiniramo z drugimi jesenskimi rastlinami. Za sajenje jim namenimo humusen substrat, ki naj bo dobro odceden. Dodamo počasi topna gnojila. Preko zime listi porjavijo, zato jih odstranimo. Na pomlad pa na novo odženejo.

Coreopsis 'Pineapple Pie' ali lepe očke so magnet za čebele. Še ena poletno cvetoča rastlina v rumeno rdečih barvah. Nezahtevna za oskrbo, primerna za sajenje na robove gredic in pa posode.

Rudbekije cvetijo konec poletja in v jeseni. Zanimive so zaradi rumenih cvetov s temno rjavim stožcem na sredini. Sadimo jih na sončna mesta, lepe so kot podrast drevju vzgojenemu v krošnjo. So izredno trpežne trajnice.

Modro vijolične jesenske astre so pravi magnet za čebele, ki se jih ob lepem vremenu kar tre na drobnih cvetovih. Nizke in kompaktne sorte so primerne za sajenje v posode, med tem ko višje sadimo predvsem kot mešane zasaditve na gredice.

V posodo smo zasadili še rumeni helenij, nageljčke 'Merci Fleuri' ter dišečo pelargonijo 'Pinky Pinks'. Pelargonijo preko zime prenesemo na hladno in svetlo mesto, kjer bo prezimila.

Caryopteris incana 'Heavenly Blue'-bradatec je zanimiva grmovnica nižje rasti, ki z leti oleseni. Vsako pomlad ga namreč porežemo oz. skrajšamo. Zacveti proti koncu poletja. Privablja številne žuželke. Rad ima sončne lege in vlažna rastišča. Bradatec je lepa popestritev zimzelenih nasadov, predvsem skupin z nižjimi iglavci.

Iskrivke ali hojhere so stalnica med jesenskimi zasaditvami. Njihovi barviti listi so poživitevi za vsak nasad. Nepogrešljive so še sive barve senecij, kalocefalusa, smilja. Za sajenje posod uporabimo kvalitetne substrate z dobro zračnostjo. Na dno nasujemo plast drenažnega materiala, da se voda lepo odteka. Posode na prostem načeloma ne potrebujejo podstavka, morajo pa imeti odprtino.

Purpurne in rdečkaste barve listov so v jeseni stalnica. Kar nekaj rastlin se ponaša z njimi. Že spomladi lahko posadimo pisani hipoest, ki bo zdržal do prve slane. Tu so še lončne krizanteme, ki niso lepe samo na grobovih, pač pa so svoje mesto našle tudi v posodah. Zraven je še rdeča iskrivka, perjanka, mulenbekija, siva senecija, suha roža *Limonium perezii* in beli ameriški slamnik.

Ameriški slamniki vedno znova očarajo in to v številnih barvah. Mi smo tokrat ostali pri nežni belini in klasični roza barvi.

Jesenske vetrnice ali anemone 'Deep Rose' so čudovite na vrtnih gredicah, saj njihovo cvetje zdrži do prve slane. Vsako leto znova odženejo, zato so priljubljene pri vrtnikarjih. Poleg tega so nezahtevne za oskrbo, le redno jih zalivamo preko poletja in občasno pognojimo. V jeseni pa bomo nagrajeni z obilico cvetja.

Ostrožniki so višje trajnice. Množica cvetov na dolgih cvetnih steblih se odpira preko poletja. Cvetovi so lahko enostavni ali dvojni. Prevladujoča barva je modra. Ostrožnike režemo za šopke, lahko jih sadimo v mešane skupine s trajnicami in iglavci. Z rezanjem odcvetelih cvetov spodbudimo ponovno cvetenje konec poletja (desno).

Helleborus orientalis
'Dark and Handsome'

TELOHI

skrivnostni lepotci

osupljivih barv

Telohi rastejo v senci mešanih gozdov, po gozdnih obrobjih, nekatere vrste tudi po vlažnih travnikih in rečnih naplavinah. Primerna so tla z apnenčasto ali dolomitno podlago. Zato vsi telohi dobro uspevajo tudi v vrtu, če jim ponudimo rahlo polseno in apnenčasto prst, bogato s humusom. To velja tako za naše domače, kot za vse vrtno križance in vrste od drugod. Pri nas najdemo črni teloh (*Helleborus niger*) v naravi skupaj z jetrnikom in volčini, tisti po kraških goličavah pa se družijo s potonikami.

Helleborus orientalis
'Confetti Cake'

Helleborus orientalis
'Flower Girl'

Helleborus orientalis
'Romantic Getaway'

Helleborus orientalis
'True Love'

Helleborus orientalis
'Vegas Nights'

Helleborus orientalis
'Maid of Honor'

Vsi telohi so sicer zelo prilagodljivi, a jim v vrtu le ponudimo podobne pogoje kot jih imajo v naravi. Vsaj poleti jim prija nekaj sence. Vsem omenjenim združbam je skupna vsaj malo bazična podlaga.

Od nedomačih telohov so v vrtu zelo cenjeni vzhodni križanci, ki imajo svoje naravno izhodišče v vrsti *Helleborus orientalis*, rastoča po Bolgariji in Turčiji ter daleč proti kavkaškemu obrobju. Njihovo cvetje je lahko enobarvno, pikčasto, marogasto in še s kakšnim vzorcem.

Barvna paleta sega od bele ali zelenkasto rumene, cvetje je lahko še rožnato ali burgundsko rdeče. Tudi druge barvne kombinacije se pojavljajo pri razmnoževanju s semenom, prav redki pa so osebki s polnjenimi cvetovi.

Tekst: Klub Gaia

Helleborus orientalis
'Snow Bells'

Helleborus orientalis
'New York Night'

CIKLAME

in JESENSKE VRESE

nepogrešljive znanilke jeseni

Ciklame imajo rade hladnejše vreme in jesen je kot nalašč, da jih posadimo v mešane posode. V stanovanjih so lepe dokler ni pretoplo, potem pa jih umaknemo na hladnejša mesta. Na Primorskem lepo prezimijo na prostem in so pogostejša izbira kot pa jesenske vrese, kljub temu pa se pogosto znajdejo skupaj v zasaditvi. Ciklame previdno zalivamo, najbolje v podstavek, drugače pa ob robu posode, da ne pride do gnitja.

Jesenske vrese pa za razliko od ciklam redno zalivamo, saj se substrat ne sme presušiti. Izbiramo med številnimi sortami in barvami. V zadnjem času so nas navdušile predvsem tople jesenske barve kot je oranžna sorta 'Zoe', siva 'Zilly', rumeno zelena 'Zelia' in še druge. Priljubljena je nežno vijolična barva sorte 'Hilda'. Radi posegamo po mešanih dvojčkih ali trojčkih. V mešane nasade dodamo še jesenske homulice, mulenbekije, iskrivke, trave ter drobnocvetne mačehe.

BUČE in CVETJE

Buče so v zadnjih letih postale moderne in svoje mesto so dobile tudi v jesenski kuhinji. Pa da ne bo pomote, le tiste užitne so za uporabo. Če ne veste ali je buča užitna ali ne, preprosto odrežite košček in ga dajte na jezik. Če je grenka, je ne uživajte. Med najbolj priljubljenimi so zimske buče, kamor spadajo vse muškatne buče. Najbolj poznana je Butternut, ki ima obliko steklenice in peške se nahajajo samo v spodnjem delu ploda, zato je izplen mesa velik. V kulinariki se največ uporabljajo buče Hokaido. Značilna je oranžno rdeča barva ter hruškasta oblika. Tehtajo od 1,5 kg do 2,5 kg. Hranimo jih v hladnejšem prostoru, da bodo dolgo zdržale. Nikoli jih ne hranimo v hladilniku.

Svoj prostor so buče našle tudi med cvetjem kot dekorativni dodatek. Priljubljene so drobne okrasne bučke, ki jih postavimo v posode ob jesenske zasaditve. Z večjimi bučami dekoriramo terase, vhode in jih za noč čarovnic izrezujemo. Barvi zasaditvi prilagodimo tudi barvo buč.

Bučni zavitek

Sestavine

1 kg buče hokaido
pol žličke soli
250 g skute
125 ml kisle smetane
50 g masla
400 g vlečenega testa
1 jajce

Bučo operemo, obrišemo in razrežemo na krhle. Semena odstranimo, meso pa naribamo in posolimo. Pustimo stati vsaj 45 minut, da se iz buče izloči čim več tekočine. Naribano bučo dobro ožamemo.

V skledo stresemo skuto, primešamo kisko smetano in sol, nato pa primešamo še naribano in ožeto bučo. Maslo stopimo v kozici in ga odstavimo. Razgrnemo vlečeno testo. S pomočjo čopiča testo premažemo s polovico raztopljenega masla. Na testo naneseemo bučni nadev, ki ga pokapljamo s preostalim maslom. Nato vse skupaj zavijemo in položimo v pekač, katerega smo predhodno obložili s papirjem za peko.

Pečico segrejemo na 190°C. V skodelico ubijemo jajce in ga z vilico razžvrkljamo. Zavitek premažemo z jajcem. Pekač položimo v ogreto pečico in pečemo 45 minut, da se testo zlato-rumeno zapeče. Še toplega postrežemo.

Vir: Okusno.je

OHROVTI

tudi kot jesenski okras

Ohrovt je izjemno priljubljena zimska zelenjava in odlično prenaša mraz. Najpogosteje gojimo listnati ohrovt katere večje liste pobiramo že proti koncu poletja, okusnejši pa postanejo v mrazu. Ohrovt se večinoma vzgaja iz sadik.

Glavnati ohrovt izoblikuje glavo kakor zelje. Zanj je značilno, da ima mehurjaste liste. Običajno ga vzgajamo za pozno poletno, jesensko in zimsko pridelavo. Ker ima dobro razvito toleranco na nizke temperature, ga lahko v blažji zimi pustimo kar na vrtu. Brstični ohrovt prepoznamo po njegovih majhnih glavicah, ki zrastejo na steblo.

Zaradi dobro razvite odpornosti na nizke temperature je čas pobiranja brstičnega ohrovtu znatno daljši od zelja. Na vrhu stebela razvije prosto rastoče liste. Za prehrano so koristne samo male glavice, premera okrog 2 do 4 cm, ki rastejo vzdolž stebela.

Ohrovti vseh vrst in oblik so postali nepogrešljivi tudi med okrasnimi nasadi. Čudoviti dodatki so trave, homulice, mačehe, purpurno proso, hermelike, mulenbekije, okrasne paprike, mlečki in nenazadnje buče, s katerimi dekoriramo zasajene posode.

PW
PROVEN
WINNERS

Zasaditve z ohrovti pa so na koncu še uporabne in ne samo lepe. Za sajenje vedno izberemo kvaliteten substrat, ki je hranilen in predvsem zračen. V posodah poskrbimo za odtekanje vode in drenažni sloj.

 www.pvd.si
Obiščite nas
tudi na Facebooku!